

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain ja arvonlisäverolain muuttamisesta

Johdanto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä arvonlisäverolakia.

Lakiin huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta täsmennettäisiin huoltovarmuusrahaston materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan liittyviä liiketoimia. Lisäksi lakiin tehtäisiin muutama tekninen korjaus.

Arvonlisäverolain 7 §:ään lisättäisiin huoltovarmuusrahasto, jotta huoltovarmuusrahasto olisi erikseen verovelvollinen liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta materiaaliseen varautumiseen liittyvästä toiminnasta. Samalla säännöksestä poistettaisiin Huoltovarmuuskeskus, joka valtion virastoksi muuttamisen jälkeen katsotaan arvonlisäverotuksessa osaksi valtiota.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2026. Muutoksen vaikutukset ovat rajoitetut, jonka vuoksi tavanomaista lyhyempi lausuntoaika katsottiin perustelluksi, koska lain voimaantulon tavoite on jo 1.5.2026.

Tausta

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen (HE 145/2025 vp) huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta (jäljempänä huoltovarmuuslaki) 16.12.2025. Laki vahvistettiin 30.1.2026 (107/2026) ja se tulee voimaan 1.4.2026.

Lain tavoitteena on perustaa virastomuotoinen Huoltovarmuuskeskus, mikä vastaa paremmin muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin sekä selkeyttää Huolto-varmuuskeskuksen viranomaisasemaa. Samalla Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuustoimenpiteiden rahoitusmalli uudistetaan siten, että virastona toimivan Huoltovarmuuskeskuksen henkilöstö- ja toimintakulut sekä viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen sektori- ja poolitoiminnan kulut rahoitetaan valtion talousarviosta.

Valtion talousarvion ulkopuolinen huoltovarmuusrahasto (jäljempänä rahasto) säilytetään ja siihen tuloutetaan edelleen huoltovarmuusmaksu. Rahastosta maksetaan laissa erikseen määritellyt huoltovarmuustoimenpiteet. Huoltovarmuusrahaston tehtäviä ei laajenneta, vaan

laissa määritellään entistä tarkemmin, mihin toimenpiteisiin rahaston varoja voidaan käyttää.

Huoltovarmuuskeskuksella ja rahastolla on erilliset kirjanpidot 1.4.2026 lähtien, koska rahasto on perustuslain 87 §:n (731/1999) mukainen valtion talousarviotalouden ulkopuolinen rahasto ja Huoltovarmuuskeskus valtion talousarviotalouteen kuuluva huoltovarmuuslaissa määritelty virasto. Huoltovarmuuskeskuksen rahoitus tulee talousarviotalouden määrärahamomentilta, ja rahaston rahoitus nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) nojalla kannettavalla huoltovarmuusmaksulla. Rahaston ja Huoltovarmuuskeskuksen rahoituslähteet ovat siten erilaiset.

Rahasto ei ole valtion talousarvion ulkopuolisena rahastona itsenäinen oikeushenkilö, vaan se on Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa. Huoltovarmuuskeskus vastaa rahaston hallinnosta huoltovarmuuslaissa säädetyn mukaisesti. Rahastolla ei ole omia työntekijöitä, vaan viraston virkamiehet tekevät tarvittavat toimenpiteet rahaston lukuun, kuten esimerkiksi varastojen kierrätykseen liittyvät toimenpiteet, kauppatoimet ja tarvittavien sopimusten valmistelu.

Huoltovarmuuslain Huoltovarmuuskeskusta ja rahastoa koskevista muutoksista johtuen keskuksen ja rahaston arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua verovelvollisuusasemaa olisi myös tarpeen tarkistaa.

Tavoitteet

Huoltovarmuuslaki

Esityksen tavoitteena on täsmentää 1.4.2026 voimaan tulevaa huoltovarmuuslakia rahaston tehtävistä materiaalisen varautumisen liiketoimissa. Lisäksi huoltovarmuuslain 16 §:n 3 momentin 5 kohdasta poistettaisiin sanat ”rahaston hallituksen ehdottamalla tavalla”, koska rahastolla ei ole hallitusta. Säännös koskee tilinpäätöstä, kirjanpitoa ja tilintarkastusta.

Huoltovarmuuslain toimeenpanon ja Huoltovarmuusrahaston arvonlisäverovelvollisuuden täsmentämiseksi 1.4.2026 voimaantulevaa huoltovarmuuslakia olisi rahaston liiketoimintaperusteista liiketoimintaa sisältävien tehtävien osalta täsmennettävä.

Huoltovarmuuslain 14 §:ää ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä rahaston tehtävä materiaaliseen varautumiseen liittyvien liiketoimintaperusteisten osto- ja myyntitoimien sekä kiinteistöjen, maa-alueiden, rakennusten ja rakennelmien hankintaan, vuokraukseen ja ylläpitoon. Huoltovarmuuskeskus tekee edellä mainitut liiketoimet rahaston lukuun ja ne kirjataan rahaston kirjanpitoon.

Lisäksi 14 §:n 2 momentissa käytetty ”katetaan”-verbi korvataan selkeyden vuoksi ”maksetaan”-verbillä.

Lisäksi 16 §:n 3 momentin 5 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus rahaston hallituksen tekemään ehdotukseen, koska rahastolla ei ole hallitusta.

Arvonlisäverolaki

Esityksen tavoitteena on muuttaa Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusrahaston verovelvollisuusasemaa arvonlisäverotuksessa. Huoltovarmuuskeskus tullaan muuttamaan huoltovarmuuslailla valtion virastoksi ja sen toimintamenot tullaan jatkossa rahoittamaan valtion talousarviosta. Huoltovarmuusrahastosta maksetaan jatkossakin materiaalliseen varautumiseen liittyvät tehtävät. Koska rahastolla ei ole omia työntekijöitä Huoltovarmuuskeskus tekee tarvittavat materiaallisen varautumisen liiketoimet rahaston lukuun.

Huoltovarmuuslain Huoltovarmuuskeskusta ja rahastoa koskevista muutoksista johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että huoltovarmuusrahasto olisi erikseen verovelvollinen harjoittamastaan arvonlisäverolain 1 §:ssä tarkoitetusta liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnasta, eikä siihen sovellettaisi, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta. Jos huoltovarmuusrahastoa pidettäisiin erikseen verovelvollisena ja se merkittäisiin arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, huoltovarmuusrahastolla olisi oikeus vähentää verollista liiketoimintaansa varten ostamistaan tavaroista tai palveluista suoritettavat arvonlisäverot.

Vastaavasti Huoltovarmuuskeskuksen valtion virastoksi muuttamisesta johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös siitä, että Huoltovarmuuskeskus olisi erikseen arvonlisäverovelvollinen. Siihen sovellettaisiin siten sitä, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet -->> Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/7028/2026.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Työ- ja elinkeinoministeriö, PL 32, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/7028/2026. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla ([https://tem.fi/hanke?tunnus= TEM013:00/2026](https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM013:00/2026)). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan **viimeistään 20.3.2026**.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat

Johtava asiantuntija Mirjami Tanner (TEM), puh. 029 504 7167, [mirjami.tanner\(at\).gov.fi](mailto:mirjami.tanner(at).gov.fi) ja

Hallitusneuvos Eeva Vahtera (TEM), puh. 029 504 9009, [eeva.vahtera\(at\)gov.fi](mailto:eeva.vahtera(at)gov.fi)

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM013:00/2026> - Hallituksen esityksen valmistelusivu valtioneuvoston hankesivuilla / Projektsida för förberedning av regeringens proposition

Liitteet:

[CLEAN 11.3.2026 HUOVA ja ALV lain muutosesitys.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi 11.3.2026

[11.3.2026 HUOVA ja ALV lain muutosesitys_SV.pdf](#) - Utkast till regeringens proposition 11.3.2026

Jakelu:

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Huoltovarmuuskeskus
Suomen Veroasiantuntijat ry
Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Verohallinto

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Hjelt Jan
Työ- ja elinkeinoministeriö

Tanner Mirjami
Työ- ja elinkeinoministeriö